

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LKA.410.1.8.2024

Pani
Dagmara Pawełczyk-Woicka
Przewodnicząca
Krajowej Rady Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części nr 52 Krajowa Rada Sądownictwa

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93

NIK@NIK.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. Pocz. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Krajowa Rada Sądownictwa ¹ , ul. Rakowiecka 30, 02-528 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dagmara Pawełczyk-Woicka, Przewodnicząca Rady od dnia 24 maja 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Michał Kapek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/39/2024 z 24 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str.1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2023 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 52 – Krajowa Rada Sądownictwa w ramach realizacji planu finansowego jednostki³.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa w części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– kontroli prawidłowości dokonanych blokad,– kontroli przestrzegania ustalonych dla części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,– kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerwy celowej,– szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,– kontroli prawidłowości udzielenia i realizacji wybranego zamówienia publicznego,

¹ Dalej: Rada lub KRS.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ W ramach skontrolowanej części budżetowej funkcjonuje wyłącznie jedna jednostka budżetowa.

- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zrealizowane przez KRS wydatki budżetu państwa zostały wykonane w granicach limitów określonych w planie finansowym. W wyniku szczegółowej kontroli 13,7% wydatków stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. Wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakup dóbr i usług służących realizacji zadań i celów prowadzonej przez KRS działalności. Objęte badaniem postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przygotowano i przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶ oraz regulacjami wewnętrznymi.

Sprawozdania budżetowe za 2023 r. oraz sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm., dalej: ustawa Pzp.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej nie zaplanowano w części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa dochodów budżetowych. Dochody zrealizowane wyniosły 19,5 tys. zł i były wyższe o 1,3 tys. zł (tj. o 7,1%) od dochodów zrealizowanych w 2022 r. (18,2 tys. zł). Źródłami tych dochodów były głównie wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych⁸ (§ 0940) w kwocie 8,3 tys. zł oraz wpływy z różnych dochodów⁹ (§ 0970) – 8,9 tys. zł. Ponadto, uzyskane przez KRS dochody pochodziły ze sprzedaży składników majątkowych (§ 0870) – 2,0 tys. zł oraz usług (§ 0830) – 0,1 tys. zł i pozostałych odsetek (§ 0920) – 0,2 tys. zł. Na koniec 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim, w części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

(akta kontroli str. 4, 5-12, 13-14, 302-303)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na 2023 r. wydatki dysponenta części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa zostały zaplanowane w kwocie 22 096,0 tys. zł. Plan wydatków został zwiększony do kwoty 22 960,0 tys. zł w związku z dwoma decyzjami Ministra Finansów: z dnia 28 lutego¹⁰ oraz 21 sierpnia¹¹ 2023 r. w sprawie zmian w budżecie państwa na 2023 r., zwiększającymi plan finansowy KRS kolejno o kwotę 750,0 tys. zł i 114,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 13-14, 15, 16-23, 24-27, 28-29)

Wydatki zrealizowane ogółem wyniosły 20 796,6 tys. zł, tj. 90,6% planu po zmianach¹² i były o 4 205,9 tys. zł wyższe niż w roku 2022 (16 590,7 tys. zł), tj. nastąpił wzrost wykonanych wydatków rok do roku o 25,3%.

W strukturze wydatków KRS w 2023 r. największy udział miały wydatki bieżące, które wyniosły 15 438,4 tys. zł (co stanowiło 74,2% wydatków ogółem). Wydatki bieżące były niższe o 12,1% (tj. o 2 118,6 tys. zł) od kwoty ujętej w planie po zmianach (17 557,0 tys. zł) oraz o 21,6%¹³ wyższe w porównaniu do takich wydatków poniesionych w 2022 r. (12 697,7 tys. zł).

Odnosnie do wyższej kwoty wydatków bieżących poniesionych w 2023 r. w porównaniu do roku poprzedniego, Przewodnicząca KRS wyjaśniła, że

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dot. faktury, która została omyłkowo uregulowana dwukrotnie – w dniu 28 listopada i 21 grudnia 2022 r. Kontrahent zwrócił nadpłatę dnia 6 marca 2023 r., w związku z czym przedmiotowa należność została wykazana w dochodach budżetowych roku 2023.

⁹ M.in. z tytułu wynagrodzenia płatnika za terminowe wpłacanie podatku dochodowego – 7,3 tys. zł oraz zwrotu składek ZUS w związku z przekroczeniem podstawy naliczania składek dla jednego pracownika – 1,2 tys. zł.

¹⁰ Decyzja Ministra Finansów zwiększająca wydatki ze środków pochodzących z rezerwy celowej poz. 44 - *Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*.

¹¹ Decyzja Ministra Finansów dot. przyznania jednorazowo specjalnego dodatku motywacyjnego z utworzonego na ten cel dodatkowego funduszu motywacyjnego w wysokości 3,2% kwoty stanowiącej 5/12 planowanych na rok 2023 wynagrodzeń osobowych i uposażeń.

¹² Plan po zmianach 22 960,0 tys. zł (bez uwzględnienia blokad).

¹³ Tj. o kwotę 2 740,7 tys. zł.

przyczyniły się do tego głównie wyższe wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy, wynikające z wyższego w stosunku do roku 2022 funduszu wynagrodzeń i dodatkowego wynagrodzenia rocznego; wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę i stawki godzinowej, co skutkowało wyższymi kosztami usług sprzątanania i ochrony, a także ogólny wzrost cen usług oraz wyższe koszty wynajmu powierzchni stanowiących siedzibę KRS.

Kolejną grupę wydatków stanowiły świadczenia na rzecz osób fizycznych, które w 2023 r. wyniosły 5 020,6 tys. zł i były o 41,7% wyższe¹⁴ w porównaniu do roku 2022 (3 542,2 tys. zł). Przewodnicząca KRS jako przyczynę ww. wzrostu wskazała wyższą kwotę podstawy naliczania diet członkom Rady oraz większą liczbę odbytych posiedzeń.

Kwota poniesionych w 2023 r. wydatków majątkowych wyniosła 337,6 tys. zł i była o 3,8% niższa¹⁵ w porównaniu do wydatków poniesionych w roku 2022.

Wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi wyniosły 9 116,0 tys. zł (43,8% wydatków ogółem) i były wyższe¹⁶ o 19,3% w porównaniu do poniesionych w roku 2022. Ustalony dla badanej części limit wynagrodzeń nie został przekroczony.

(akta kontroli str. 30-34, 314-315)

Poniesione w 2023 r. wydatki były niższe o 9,4% (tj. o kwotę 2 163,4 tys. zł) od wydatków ujętych w planie po zmianach (22 960,0 tys. zł), co wynikało z dokonanych w ciągu roku blokad na kwotę 1 850,0 tys. zł¹⁷, a także - jak poinformowała Przewodnicząca KRS - z powodu mniejszej od zakładanej kwoty wypłaconych w grudniu diet członkom Rady; rezygnacji z zakupu systemu prawnego; rezygnacji z organizacji konferencji; braku zleczonych na potrzeby Rady opinii, ekspertyz i tłumaczeń; mniej liczby podróży służbowych; oszczędności kosztów bieżących; ograniczenia liczby szkoleń zewnętrznych dla pracowników; niskiego zainteresowania pracowników programem PPK; korzystnych rozstrzygnięć postępowań przetargowych oraz przeprowadzonych analiz i negocjacji cenowych.

(akta kontroli str. 31-34)

W ramach części budżetowej 52 – Krajowa Rada Sądownictwa nie wystąpiły w 2023 r. wydatki z budżetu środków europejskich, ze środków pochodzących z rezerwy ogólnej, ani też nie udzielono dotacji. W latach 2022-2023 nie wystąpiły wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego i zostały przeniesione na rok następny.

(akta kontroli str. 15, 35, 36-37)

Wnioskiem z 23 lutego 2023 r. KRS wniosła do Ministra Finansów o zwiększenie z rezerwy celowej poz. 44 (*Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych*) planu wynagrodzeń osobowych o kwotę 750 tys. zł. W uzasadnieniu wniosku powołano się na zwiększenie zadań Rady w obszarach działalności wydawniczej, edukacyjno-naukowej oraz w zakresie wprowadzenia i obsługi systemu EZD i aktywizacji polityki medialnej. Podano, że powyższe spowodowało konieczność zmian organizacyjnych oraz wzrost obciążenia obowiązkami pracowniczymi osób zatrudnionych w Biurze KRS. Jednocześnie Przewodnicząca KRS zadeklarowała w przypadku pozytywnego załatwienia ww. wniosku, dokonanie blokady 750 tys. zł z wydatków bieżących. Decyzją

¹⁴ Tj. o kwotę 1 478,4 tys. zł.

¹⁵ Tj. o kwotę 13,3 tys. zł.

¹⁶ Tj. o kwotę 1 475,8 tys. zł

¹⁷ Przejmowania dokonania blokad zostały przedstawione w dalszej części niniejszego wystąpienia.

Ministra Finansów z dnia 28 lutego 2023 r.¹⁸ wnioskowane środki finansowe zostały przyznane. KRS wydatkował całość środków na cele określone w ww. decyzji Ministra Finansów, tj. na zwiększenie wynagrodzeń osobowych pracowników Biura KRS.

(akta kontroli str. 24-27, 370)

Rada jako dysponent części 52 nie otrzymała w 2023 r. dyspozycji wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19¹⁹ bądź Fundusz Pomocy²⁰.

(akta kontroli str. 33)

W 2023 r. Przewodnicząca KRS wydała dwie decyzje o blokowaniu planowanych wydatków na łączną kwotę 1 850,0 tys. zł:

- decyzję Nr 1 /2023 z dnia 8 marca 2023 r. w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetowych w § 4000 – grupa wydatków bieżących w wysokości 750 tys. zł;
- decyzję Nr 6/2023 z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie zablokowania planowanych wydatków budżetowych w łącznej wysokości 1 100,0 tys. zł (§ 4000 – grupa wydatków bieżących jednostki 1 000 tys. zł, § 4410 – krajowe podróże służbowe 20 tys. zł, § 4420 – zagraniczne podróże służbowe 10 tys. zł, § 4430 – różne opłaty i składki 10 tys. zł, § 4700 – szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej 20 tys. zł, § 4710 – wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający 40 tys. zł).

W każdym przypadku blokady dokonywano z powodu nadmiaru posiadanych środków, tj. przesłanki określonej w art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o *finansach publicznych*. Powyższe nie wpłynęło na zakres zrealizowanych zadań.

(akta kontroli str. 38-42)

Druga z opisanych powyżej blokad – na kwotę 1 100,0 tys. zł - została dokonana po przeprowadzeniu (w listopadzie i na początku grudnia) analizy przewidywanych do końca 2023 r. wydatków. Zgodnie z informacją Dyrektora Wydziału Finansowego (jednocześnie Głównego Księgowego KRS)²¹: „(...) po sporządzeniu sprawozdania za dany miesiąc dokonywana była analiza stopnia wykonania planu finansowego oraz przewidywanego wykonania wydatków do końca roku. Niniejsze realizowane było w ramach roboczych zestawień procentowych i kwotowych na bazie sprawozdania z wykonania wydatków budżetowych, a następnie przedstawiane i omawiane z kierownictwem KRS”.

Nadwyżka środków finansowych w ww. kwocie powstała głównie na skutek oszczędności i obejmowała w szczególności wydatki w następujących paragrafach: 4210 (zakup materiałów i wyposażenia) – zablokowano 150,0 tys. zł z 1 200,0 tys. zł (tj. 12,5%) przewidzianych w planie po zmianach; 4220 (zakup środków żywności) – zablokowano 50,0 tys. zł z 90,0 tys. zł z planu (tj. 55,6%); 4300 (zakup usług pozostałych) – zablokowano 334,0 tys. zł z 3 030,9 tys. zł z planu (tj. 11%); 4380 i 4390 (zakup usług obejmujących tłumaczenia, a także ekspertyzy, analizy

¹⁸ Nr MF/FS2.4143.3.2.2023.MF.446.

¹⁹ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568, ze zm.) Prezes Rady Ministrów mógł wydać wiążące polecenie m.in. dysponentowi części budżetu państwa wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

²⁰ Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.) Prezes Rady Ministrów mógł wydać wiążące polecenie m.in. dysponentowi części budżetu państwa wpłaty środków na Fundusz Pomocy.

²¹ W dalszej części wystąpienia określany skrótem „Dyrektor Wydziału Finansowego”.

i opinie) – zablokowano 50,0 tys. zł, tj. całą kwotę z planu; 4400 (opłaty za najem pomieszczeń biurowych, archiwalnych i parkingowych) – zablokowano 406,0 tys. zł z 2 816,0 tys. zł z planu (tj. 14,4%).

(akta kontroli str. 43-46, 336)

Dyrektor Wydziału Finansowego wyjaśniła ponadto, że w dniu przeprowadzenia analizy wykonania planu finansowego (poprzedzającej podjęcie decyzji o zablokowaniu kwoty 1 100,0 tys. zł): „(...) nie wszystkie płatności z miesiąca grudnia były znane, zakładaliśmy jeszcze realizację niektórych zakupów materiałów, wyposażenia i zleceń usług, które jednak ostatecznie nie zostały zrealizowane. W zakresie czynszu za najem, planowane było wynajęcie dodatkowych pomieszczeń biurowych, które jednak nie doszło do skutku (...). Blokada nie wpłynęła na konieczność rezygnacji z planowanych zakupów. Blokada była efektem prowadzonej gospodarki finansowej, oszczędności w zakupach i zleceniu usług, modyfikacji zamierzeń finansowo-gospodarczych”.

(akta kontroli str. 31-34, 43-44)

Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych w 2023 r. wyniosło 63 osoby i w porównaniu do poprzedniego roku pozostało na tym samym poziomie. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2023 r. wyniosło 10,1 tys. zł i było wyższe o 20,8%²² od wynagrodzenia z roku poprzedniego (8,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 47, 48-50, 51-75, 316)

Zaplanowana na rok 2023 kwota wydatków majątkowych wynosiła 340,0 tys. zł. Zgodnie z pierwotnie przyjętym planem rzeczowym, zakres inwestycji obejmował zakup urządzenia UPS ze stelażem, montaż klimatyzacji oraz zabezpieczenia przeciwwłamaniowego w pomieszczeniu serwerowni, zakup urządzenia wielofunkcyjnego oraz modernizację oprogramowania „eKRS1”. Z uwagi na brak możliwości wygospodarowania przestrzeni na dodatkową serwerownię²³, w styczniu 2023 r. zrezygnowano z realizacji dwóch zadań (zakup urządzenia UPS ze stelażem, montaż klimatyzacji oraz zabezpieczenia przeciwwłamaniowego w pomieszczeniu serwerowni) na rzecz zakupu oprogramowania oraz serwerów odpowiedzialnych za kluczowe systemy KRS. Miało to na celu zwiększenie bezpieczeństwa danych na urządzeniach użytkowników KRS. W październiku 2023 r., z uwagi na mające miejsce w ciągu roku czasowe przerwy w dostawie energii elektrycznej (użytkowany UPS nie był w stanie podtrzymać ciągłości pracy infrastruktury informatycznej) zrezygnowano z zakupu oprogramowania na rzecz zakupu UPS-ów. Wszystkie cztery ostatecznie zaplanowane zadania zrealizowano, łącznie kwota poniesionych wydatków majątkowych wyniosła 337,5 tys. zł (tj. 99,3% planu).

(akta kontroli str. 31-34, 76-82, 83-87, 88-94)

Stan zobowiązań KRS według stanu na 31 grudnia 2023 r. zwiększył się w porównaniu do roku 2022 o 155,5 tys. zł (tj. o 26,9%) i wyniósł 734,1 tys. zł²⁴, stanowiły je zobowiązania niewymagalne – głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (690,0 tys. zł). Wzrost stanu zobowiązań na koniec 2023 r. wynikał głównie – jak wyjaśniła Przewodnicząca KRS: „(...) z wyższego naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, tj. składkami na ubezpieczenie społeczne, fundusz pracy i wpłatami pracodawcy na PPK.”

²² Tj. o kwotę 1,7 tys. zł.

²³ Po przeprowadzeniu rozeznania wraz z wynajmującym co do powiększenia powierzchni najmu.

²⁴ Kwota zobowiązań na koniec 2022 r. wyniosła 578,6 tys. zł.

W 2023 r. nie wystąpiły przypadki zobowiązań wymagalnych ani regulowania odsetek od nieterminowych płatności.

(akta kontroli str. 95-97, 98-99, 311-313)

Szczegółową kontrolą objęto 48 wybranych losowo wydatków, z zastosowaniem statystycznej metody monetarnej MUS²⁵, o łącznej wartości 2 747,6 tys. zł oraz cztery dobrane celowo²⁶ wydatki na sumę 111,6 tys. zł (łącznie 52 wydatki na kwotę 2 859,2 tys. zł, tj. 13,7% wszystkich poniesionych wydatków²⁷). Wydatki objęte ww. próbą badawczą obejmowały grupę wydatków bieżących (49 dowodów księgowych o łącznej wartości 2 633,1 tys. zł) oraz grupę wydatków majątkowych (trzy dowody księgowe o wartości 226,1 tys. zł). Badanie wykazało, że wydatki te były rzetelnie skalkulowane i zostały poniesione w sposób gospodarny i celowy z punktu widzenia zadań realizowanych przez KRS.

(akta kontroli str. 100-101, 102-104, 105-106, 107-108, 109-117, 118-119, 120-191, 343, 354)

W 2023 r. w KRS przeprowadzono sześć postępowań o udzielenie zamówień publicznych w trybie ustawy PZP. Szczegółowemu badaniu poddano jedno z tych zamówień²⁸, tj. zamówienie klasyczne przeprowadzone w trybie podstawowym bez negocjacji²⁹ o łącznej wartości 221,8 tys. zł netto (272,9 tys. zł brutto)³⁰, którego przedmiotem był zakup i dostawa sprzętu komputerowego oraz oprogramowania na potrzeby KRS. Zamówienie to zostało przygotowane i przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy Pzp oraz procedurą wewnętrzną określoną w Zarządzeniu Przewodniczącego KRS nr 11/2023 z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie *wprowadzenia regulaminu wydatkowania środków publicznych oraz trybu postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych w Krajowej Radzie Sądownictwa*. Zamówienie zrealizowano zgodnie z zawartymi umowami, a wydatki poniesione z tytułu ich realizacji były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki. Zamawiający przekazał do Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach stosownie do art. 82 ust. 2 ustawy Pzp.

(akta kontroli str. 192-204, 205-206, 207-213, 214-242, 243-253, 254-269, 270-288)

W związku z przedstawionym wcześniej znacznym (tj. o 41,7%) wzrostem w 2023 r. wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych analizie poddano wydatki zaewidencjonowane w paragrafie 3030 *Różne wydatki na rzecz osób fizycznych*, którego wykonanie w 2023 r. wyniosło 4 989,8 tys. zł (stanowiąc 99,4% wszystkich wydatków w grupie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych). Paragraf 3030 w głównej mierze (tj. 84,3%) obciążały wydatki z tytułu diet przysługujących w związku z wykonywaniem obowiązków członków KRS.

W 2023 r. z ww. tytułu wypłacono łącznie 4 206,0 tys. zł (tj. o 28,6% więcej w porównaniu do roku 2022³¹), z czego 2 393,6 tys. zł stanowiła należność za udział

²⁵ Wydatki zostały wylosowane spośród wydatków bieżących pozapłacowych i świadczeń na rzecz osób fizycznych z wyłączeniem kwot poniżej 1,0 tys. zł.

²⁶ Wytypowano wszystkie wydatki poniesione w związku z organizacją – wspólnie z Rzecznikiem Dyscyplinarnym Sędziów Sądów Powszechnych - konferencji zastępców rzecznika dyscyplinarnego w sądach apelacyjnych i okręgowych w dniach 4-6 październik 2023 r.

²⁷ Wynoszących łącznie 20 796,6 tys. zł.

²⁸ Wybrane w doborze celowym według kryterium drugiej co do wielkości kwoty wydatku poniesionego w 2023 r. (zamówienie o największej wartości dotyczyło zakupu łańcuchów sędziowskich, zamówienie którego przedmiotem był ww. zakup poddane było kontroli P/23/001 „Wykonanie budżetu państwa” w 2023 r.).

²⁹ O którym mowa w art. 275 ust. 1 ustawy Pzp.

³⁰ Zamówienie składało się z dwóch części, z której każda dotyczyła zakupu i dostawy: 1-sza - sprzętu komputerowego o wartości 197,3 tys. zł, a 2-ga – serwerów za kwotę 75,6 tys. zł.

³¹ W 2022 r. z tytułu diet wypłacono łącznie 3 002,0 tys. zł.

w posiedzeniach plenarnych Rady (tj. o 35,2% więcej niż w 2022 r.³²); 477,7 tys. zł – zespołów; 240,1 tys. zł – komisji, a także 941,9 tys. zł za wykonaną pracę bieżącą (w tym m.in. czytanie akt, praca z dokumentami) i 152,7 tys. zł – inną pracę (np. spotkania, konferencje, delegacje, wywiady). Łącznie, kwota wypłaconych w 2023 r. diet za udział w posiedzeniach zespołów i komisji, a także za wykonane prace (z wyłączeniem należności za posiedzenia plenarne) wyniosła 1 812,4 tys. zł i była wyższa o 19,9% w porównaniu do roku poprzedniego³³.

(akta kontroli str. 343, 339, 340-342, 354)

Wzrost wypłaconych w 2023 r. diet Przewodnicząca KRS wyjaśniła głównie podwyższeniem o 21,9% kwoty dziennej diety³⁴ oraz zwiększeniem liczby osobodni posiedzeń z 1 535 w 2022 r. do 1 944 w roku 2023 (26,6%). Jak poinformowała: „(...) w roku 2022 średnio na jednego członka przypadają 54,82 dni posiedzeń, a w roku 2023 średnio 67,03 dni posiedzeń”. Jednocześnie według wyjaśnień Przewodniczącej KRS: „wzrost ogólnej kwoty z tytułu diet przysługującym członkom Rady za wykonywanie na jej rzecz czynności z tytułu udziału w pracach zespołów i komisji oraz wykonywane prace bieżące i dodatkowe w 2023 r. w stosunku do roku 2022 (...) wynika wyłącznie ze wzrostu o 21,89% kwoty dziennej diety (...). Zmiana wydatków w tym zakresie w stosunku do roku 2022 o 19,9% przy wzroście stawki dziennej o 21,89% wskazuje jednocześnie na mniejszą liczbę dni pracy w zespołach, komisjach i pracy bieżącej w roku 2023”.

(akta kontroli str. 357-359)

W 2023 r. odbyło się 20 posiedzeń plenarnych Rady, które trwały łącznie 89 dni oraz kolejno 695 i 50 spotkań zespołów w sprawach osobowych oraz komisji. W porównaniu do roku 2022, liczba posiedzeń plenarnych zwiększyła się o jedno posiedzenie (przy czym łączna liczba dni w których się odbywały była większa o 20 dni), a obrad komisji o 10. W przypadku zespołów działających w KRS było odwrotnie: w 2022 r. odbyły się 864 spotkania, tj. o 169 więcej niż w roku 2023.

Zgodnie z procedurami określonymi w §1 pkt 1 Zarządzeń Przewodniczącego KRS³⁵, terminy posiedzeń zespołów i komisji „(...) wyznaczane są w tygodniach posiedzeń plenarnych Krajowej Rady Sądownictwa, a poza tygodniem posiedzenia plenarnego – za zgodą Przewodniczącego Rady”, a w przypadku komisji dodatkowo – „(...) na umotywowany wniosek przewodniczącego komisji”.

W 2023 r., poza terminami posiedzeń plenarnych, odbyło się 41 posiedzeń zespołów (co stanowi 5,9%) oraz 35 komisji (70%), tj. kolejno o 11 i o 10 więcej niż w roku poprzednim³⁶.

(akta kontroli str. 337, 338, 343, 344, 345-346, 354, 355-356)

Przewodnicząca KRS wyjaśniła, że zarówno ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa³⁷, jak i Regulamin KRS³⁸ nie zawierają przepisów ograniczających zwoływanie posiedzeń zespołów i komisji do tygodnia, w którym

³² Z tytułu diet za udział w posiedzeniach plenarnych KRS w 2022 r. wypłacono łącznie 1 550,5 tys. zł.

³³ W 2022 r. z tytułu udziału w obradach komisji i zespołów, a także za wykonane prace bieżące i dodatkowe wypłacono łącznie 1 451,5 tys. zł.

³⁴ Z kwoty 1.010,1 zł w 2022 r. do kwoty 1.231,25 zł w 2023 r.

³⁵ Zarządzenia nr 13/2021 i 17/2021 Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa kolejno z dnia 9 kwietnia i 7 maja 2021 r. w sprawie wyznaczania terminów posiedzeń odpowiednio - zespołów członków Krajowej Rady Sądownictwa oraz komisji w Krajowej Radzie Sądownictwa.

³⁶ W 2022 r. poza terminami obrad plenarnych KRS odbyło się 30 posiedzeń zespołów (co stanowi 3,5%) oraz 25 komisji (tj. 62,5%).

³⁷ Dz.U. z 2021 r. poz. 269 ze zm., dalej: ustawa o KRS.

³⁸ M.P. z 2023 r. poz. 404.

odbywają się posiedzenia plenarne. Poinformowała przy tym, że: „W praktyce, przewodniczący zespołu/komisji proponując lub wyznaczając termin posiedzenia zespołu/komisji, musi brać pod uwagę wiele czynników, aby zespół/komisja mogły się zebrać w odpowiednim czasie przed posiedzeniem Rady, zapoznać z materiałem sprawy, wysłuchać osoby zaproszone na posiedzenie zespołu/komisji, wypracować stanowisko i przedstawić swoją rekomendację na posiedzeniu plenarnym Rady. Przewodniczący zespołu/komisji, przy planowaniu terminów posiedzeń każdorazowo bierze pod uwagę terminy ustawowe wiążące Radę do wydania swojego rozstrzygnięcia (np. wnieść odwołanie od wyroku Sądu Dyscyplinarnego), terminy wyznaczone przez inne organy kierujące wnioskami do Rady o wydanie opinii lub zajęcie stanowiska (np. zajęcie stanowiska na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych reprezentującego państwo polskie przed sądami i trybunałami europejskimi, czy wydanie opinii do projektu aktu normatywnego przedstawionego do zaopiniowania przez właściwy resort, Sejm lub Senat), możliwość udziału w posiedzeniu zespołu/komisji członków Rady - sędziów, którzy wykonują swoje obowiązki w sądach oraz parlamentarzystów wykonujących obowiązki wynikające z pełnienia mandatu posła lub senatora, a także możliwość stawienia się osób zaproszonych na wysłuchanie, w szczególności w sprawach indywidualnych dotyczących powołania na stanowisko sędziego i asesora sądowego, dysponowania dokumentacją spraw i aktami osobowymi przekazywanymi do Rady przez inne podmioty. Z powyższych względów, często nie jest możliwe przeprowadzenie efektywnego posiedzenia zespołu/komisji w dniach, w których jednocześnie odbywa się posiedzenie plenarne Rady”. Zdaniem Przewodniczącej KRS: „(...) posiedzenia zespołów i komisji w 2023 r. były zaplanowane i przeprowadzone w sposób optymalny, celowy i oszczędny, umożliwiając terminową realizację zadań Krajowej Rady Sądownictwa.”

(akta kontroli str. 360-364)

Odnosząc do sposobów sprawowania nadzoru nad rzetelnością ewidencjonowania wykonanej przez członków Rady pracy, Przewodnicząca KRS poinformowała, że zgodnie z przepisami Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa, obecność na posiedzeniu Rady członkowie potwierdzają złożeniem podpisu na liście obecności (§ 5 ust. 1 Regulaminu), natomiast udział w innych pracach - potwierdza się złożeniem podpisu w karcie pracy, wraz ze wskazaniem rodzaju wykonanej pracy (§ 5 ust. 2 Regulaminu). Zaznaczyła przy tym, że: „Praca zdalna członków Rady polega na uczestnictwie zdalnym w posiedzeniach plenarnych Rady, posiedzeniach Prezydium Rady, posiedzeniach zespołów i komisji. Natomiast praca członków Rady z dokumentacją odbywa się w trybie stacjonarnym, tj. w siedzibie Rady.” Przewodnicząca KRS przywołała ponadto przepisy Zarządzenia Nr 44/2022 Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 1 czerwca 2022 r., w którym uregulowane zostały zasady obiegu dokumentów potwierdzających udział członków w pracach na rzecz Rady, w tym pracę zdalną. Jak wyjaśniła, zgodnie z tym zarządzeniem „(...) pracownik Biura Rady wyznaczony do obsługi protokołarnej zarówno posiedzeń Rady jak i zespołów, komisji, głosowania obiegowego i innych prac na rzecz Rady, zobowiązany jest przekazać do Wydziału Prezydzialnego dokumenty potwierdzające udział członka Rady w jej pracach czyli protokoły lub notatki służbowe, do których w przypadku pracy zdalnej członka Rady dołącza się wydruki z systemu elektronicznego obsługującego połączenie zdalne lub z systemu do głosowania potwierdzające logowanie członka Rady”.

Przewodnicząca podkreśliła przy tym, że „(...) nie jest przełożonym członków KRS i nie dysponuje prawnymi instrumentami nadzoru ani kontroli rzetelności składanych przez nich kart pracy. Nie ma możliwości odmowy wypłaty diety za pracę członka Rady na jej rzecz w konkretnym dniu ani – wobec ryczałtowego charakteru tej

należności – kontroli rzeczywistego czasu pracy, jaką w dniu tym świadczył członek Rady”.

(akta kontroli str. 319-335, 347, 348-353, 357-359)

NIK zauważa, że obowiązujące w 2023 r. regulacje prawne³⁹ nie uzależniały wysokości wypłacanej diety⁴⁰ od czasu (liczby godzin) realizacji czynności służbowych przez danego członka Rady. W konsekwencji nawet krótkotrwały udział w pracach Rady w danym dniu powodował nabycie prawa do diety.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Wydatki zostały poniesione zgodnie z planem finansowym i służyły realizacji zadań KRS.

³⁹ Art. 26 pkt 1 ustawy o KRS, zgodnie z którym członkowie Rady w związku z pełnieniem obowiązków w Radzie otrzymują diety za każdy dzień udziału w posiedzeniach plenarnych i innych pracach Rady.

⁴⁰ W wysokości 20% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.).

OBSZAR**3. Sprawozdawczość**

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta części 52 – Krajowa Rada Sądownictwa:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia sprawozdań objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz zobowiązaniach. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli str. 95-97, 289-293, 294-295, 296-301, 302-303, 304-310)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe. Objęte kontrolą sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi zawartymi w ewidencji księgowej.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2024 r.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Z upoważnienia

Michał Jędrzejczyk – Wiceprezes NIK

/podpisano elektronicznie/

⁴¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.